

ABONNEMENT:

Men schrijft in te Tongeren bij J. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad. — Abonnementsprijs 5 fr. Alle toezendingen van geld, brieven en aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, Grootte Markt, 37-39, Tongeren.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

AANKONDIGINGEN:

20 centiem den regel.
Reklamen, vonnissen en andere artikels, vooraan of binnen in het blad: 1 fr. den drukregel.
15 centiem het nummer.

TONGEREN, 1 FEBRUARI 1919.

Het Stemrecht voor de vrouwen.

Wij nemen de vrijheid voor de lezers van ons blad, d'een en d'ander mede te deelen, uit een schrijven van den heer Giel van Overbergh over het « Stemrecht der Vrouwen ».

De afdeeling der Kamer van Volksvertegenwoordigers hebben zich beziggehouden met het ontwerp van Wet over het Algemeen Stemrecht.

Hier volgen eenige punten, welke wij aan de overweging onzer lezers onderwerpen:

1. Het eerste en voornaamste is de zedelijke mislukking van het wetsontwerp, dat het stemrecht aan de Vrouwen weigert. De houding der afdeelingen bewijst zonneklaar dat er geene vaderlandsche overeenkomst bestaat om tot de aangaande wetgevend kiezings over te gaan met het beperkt algemeen stemrecht voor de mannen alleen. Maar dan de helft der Volksvertegenwoordigers is een ontegensprekelijk bijval voor het Vrouwenstemrecht. Het bewijst dat de Belgen, martelaars van het Recht, ons politiek gebouw op geen onrecht willen oprichten.

2. De bespreking in de afdeelingen heeft ons verder den toestand der partijen doen kennen aangaande dit kiesrecht.

De liberalen stemden eenparig tegen het kiesrecht voor de Vrouwen. De oorlog heeft hun niets geleerd. Dit recht mag wel de reis rond de wereld maken, maar niet over de Belgische grens schrijden. Dat alle recht verdwijnt, liever dan ons politiek belang, zoo spreken onze Blauwen. Verget het niet, Belgische Vrouwen!

De socialistische hebben getoond dat zij er misschien nog erger tegen zijn dan de liberalen. 't Is bijna ongehoord. Den 18 Augustus 1912 schreef « Le Peuple »:

« Op den dag dat M. Van Overbergh zijne partij — de Katholieke — zal weten te overtuigen dat het algemeen stemrecht voor de mannen onderworpen is aan dat voor de Vrouwen, dan verklaren wij dat de werklidende partij getrouwe aan haar nationaal programma en aan haar internationaal charter, ter zonde voorbehoud het uitgebreid stemrecht zal aannemen. »

Zou dan dit recht verworpen worden door de socialistische partij, wier bestaan volgens hen, steunt op de politieke en sociale gelijkheid.

Of zijn hunne verklaringen vodjes papier zoals de moffen spreken. Opgelet, Mevrouwen!

3. Zou men uit de bijeenkomst der afdeelingen en uit de geheime zitting, die daar op volgde moeten afleiden dat onze rooden een soort van politieke fopperij, zoo onwaardig voor hen als voor het land, willen bewerken.

Hunne houding, tijdens de bespreking zou de zienswijze kunnen verrechtvaardigen. Zij verklaren aan de Rechterzijde, dat deze zich aan hun eischen moet onderwerpen en zonder tegenstribbelen het kiesrecht voor de mannen allen aannemen, zoo niet: opgepast voor de scherven.

Zou zulks de herhaling zijn van de methode van fopperij, net als vóór den oorlog, tijdens de algemeene werkstaking? De mindeheid die haren wil, met geweld aan de meerderheid wil opdringen. De socialistische zouden daardoor erkennen dat het stemrecht voor de vrouwen gansch rechtvaardig is.

Klaarblijkelijk is dit geene parlementaire methode, onwaardig voor vrije mannen en die besloten zijn vrij te blijven.

Wij hebben het Deutsche juk niet afgeschud om voor het roode juk te bukken. Het schijnt ook dat in de geheime zitting de socialistische zouden gezegd hebben dat, indien de meerderheid zich niet naar hunnen wil schikt het oproer en de ergste dingen te vreezen zijn!

De revolutie dan? Maar tegen wat? Tegen het meervoudig stemrecht? Neen, want de Kamer is bereid het af te schaffen.

Tegen het enkelvoudig stemrecht op 21 jaar? Neen, want de Kamer wil het toestaan.

Tegen het stemrecht der vrouwen? Ja! Ziet gij onze rooden de revolutie aankomen tegen hun eigene eischen, tegen hun eigen programma, tegen hun eigen internationaal charter, tegen de geest zelf van het Socialisme!! De politieke gelijkheid, der twee geslachten.

Ik wed dat de ernstige socialistische handelwijze niet verstaan. Het zou waarlijk belachelijk wezen zoo te handelen jegens de burgers van dit verarmd, uitgeput en vermaart land, dat zij, zooewel als wij, tot plicht hebben herop te bouwen, in zijne gezondheid en zijn schoonheid.

De katholieken zullen zich niet laten beetnemen en hunne heiligste rechten niet laten verkrachten. Hun verleden is ons een waarborg voor de toekomst.

DE HOOFDRAAD VAN DEN BELGISCHEN BOERENBOND

in zitting van 20 Januari 1919.

Herinnert nogmaals aan de landbouwers, in 't bijzonder aan de leden van den Boerenbond, de plichten van rechtvaardigheid en naastenliefde, hun door den Boerenbond bij alle gelegenheden voorgehouden, maant ze wederom krachtig aan die getrouw te vervullen, geen overdreven prijzen te vragen voor hun waren en milddadig te zijn voor de noodlijdenden;

Keurt nogmaals ten zeerste af de landbouwers die aan hun plichten te kort zijn gebleven of nog op dit oogenblik voor den verkoop van 't een of 't ander van hun producten verkeerd handelen;

Betreurt nochtan dat sommige bladen in hun verzet tegen de volksuitbuiting der smokkelaars en « zeepbarons » reeds vergeten zijn en enkel de landbouwers te lijf gaan;

Betreurt dat diezelfde bladen, evenals de duitschgezinde bladen onder de bezetting, alle boeren, zonder onderscheid, van woeker beschuldigen en schijnen te vergeten dat velen onder hen zeer schoon hebben gehandeld, — terwijl niemand er zou aan denken het den ganschen arbeidersstand ten laste te leggen dat er arbeiders zijn die voor den vijand hebben gewerkt en werklozen die erg misbruik hebben gemaakt van den onderstand die hun werd geschonken of dien droeven smokkelhandel hebben gedreven die zoveel kwaad heeft gedaan en de grootste oorzaak is geweest der buitensporige prijzen door de burgers van de groote steden betaald; terwijl ook niemand er zou aan denken gansch den handel er voor aansprakelijk te maken dat sommige handelaars en winkeliers hun waren hebben achtergehouden met het doel ze tegen ontzettende prijzen aan den man te kunnen brengen, noch al de nijveraars te beschuldigen omdat sommige onder hen echten woeker hebben gedreven en voor den vijand hebben gewerkt;

Betreurt dat die bladen welke hebben ingezien dat ook van wege andere standen werd gewoerd, toch al de lasten en gevolgen op de boeren willen leggen;

Hoopt dat de Regering en de Kamers een klaarder besef van den toestand zullen hebben en dat ze ondersteuning en lasten evenredig zullen weten te verdeelen onder al de klassen der samenleving;

Vestigt er de aandacht op dat de landbouw, evenals andere nijverheden, voor veel hoogere uitgaven zal staan tengevolge der zware eischen door de nieuwe omvattingen en toestanden gesteld, dat rijk geworden, groote boeren over 't algemeen — geen slaaf zullen blijven — en den landbouw zullen verlaten en dat voor 't overige de boerenstand in België, vooral in het Vlaamsche land, grootendeels bestaat uit geringe menschen die er bijna zoo erg en in zekere opzichten erger aan toe zijn dan de werkliden en die, na afbetaling van hun schulden en het zeer bezwaarlijk terug aankopen van al wat ze noodig hebben in hun bedrijf, voorzeker niet veel kapitaal zullen overhouden;

Hoopt dat de overheden, bij het treffen van welkdadige maatregelen ook, een onderscheid zullen maken tusschen die boeren welke inderdaad aanzienlijke oorlogswinsten hebben verwezenlijkt en dat ze bijzonder genadig zullen zijn voor de kleine boeren;

Meent er te moeten op wijzen dat het een onvaderlandsch werk zou zijn den nationale landbouw te ontmoedigen en ter neer te drukken en dat na eenigen tijd een landbouwcrisis wellicht kan intreden, daar onze landbouw gansch ontredderd is en misschien tengevolge van de gebeurtenissen voor gansch nieuwe moeilijkheden zal komen te staan, en het zelfs in normale tijden voor ons landeken zoo buitengewoon lastig is op gebied van landbouw de concurrentie vol te houden tegenover naburige en overzeesche landen;

Hoopt anderzijds dat elkeen, na de bevindingen onder de oorlogsjaren opgedaan, zal inzien wat erge ramp een landbouwcrisis daartelt voor een land en zal begrijpen hoe bijzonder groot die ramp in deze tijden zou zijn voor ons land, vermits ze niet enkel een mindere opbrengst van den landbouw en de zoo zeer geduchte ontvolking van den buiten voor gevolg zou hebben maar ook zou leiden tot de — helaas! reeds begonnen — verhuizing onzer beste boeren naar andere landen en de volledige heropbouw van ons economisch leven onmogelijk zou maken;

Drukt den wensch uit dat alle opzichten een einde mogen nemen zoodra de toestand het zal mogelijk maken en dat de overheden mogen inzien dat de oplossing veel meer te vinden is in het invoeren en beschikbaar stellen der noodige eetwaren dan wel in het aanslaan der landbouwproducten en het vaststellen van prijzen, die, vooral wanneer ze te laag zijn, enkel voor gevolg hebben nog meer verarring te brengen;

Zet ook de overheden aan streng op te treden tegen den smokkelhandel met het binnen- en het buitenland;

Hoopt dat ze alle moeite zullen aanwenden om voor den landbouw de grondstoffen, de trekkiere, enz. in te voeren waaraan hij een zoo groote behoefte heeft en om de talrijke landbouwers die in Vlaanderen en elders erg door den oorlog beproefd werden, zoo snel en zoo krachtig mogelijk ter hulp te komen;

Teekent verzet aan tegen de beschuldiging als zou de boerenstand aan zijn plicht van vaderlandsheid te kort zijn gebleven en verlangt dat er een statistiek worde opgemaakt die zou uitwijzen in welke verhouding de boerenstand soldaten en vrijwilligers aan de nationale verdediging heeft geleverd;

Drukt den vurigen wensch uit dat men niet langer zou voortgaan gapende wonden open te houden en twist te zaaien onder de burgers en dat men integendeel zou zoeken alle krachten te vereenigen tot heropbeuring van ons geliefd vaderland.

De gepensioneerde Onderwijzers

Onze Limburgsche onderwijzers hebben te beginnen van 1917, tijdens de bezetting en vooral sedert het begin van den Wapenstilstand veel vergaderingen belegd en prachtig werk verricht. Zij hebben onze Belgische leuze « Eendracht maakt macht » toegepast en hun streven is met den besten uitslag bekroond.

Maar hebben zij de andere leuzen: « Allen voor ieder en ieder voor allen » ook in werking gesteld? Zij mij toegelaten zijn er aan te twylen. Hebben zij hun vroegere ambtgenooten en kameraden die op rustgeld staande onderwijzers vergeten? En nochtans, geen van hen die zich in een haagelijken toestand bevinden, zijn zoo zeer te beklagen.

Immers ten minste 9.000 der laatste gepensioneerden van een pensioen tusschen 1000 en 2000 frank.

Er is hun, wel is waar, sedert 1 October 1918 een duurtetoelag verleend van 4000 op hun rustgeld, zó iets van 50 tot 70 fr. per maand. Doorgaans hebben zij last van familie, 't is veel te weinig.

Een voorbeeld onder honderd: Een onderwijzer ontvangt 50 fr. per maand voor hem zyne vrouw, een dochter welke met vier minderjarige kinderen. Ook ziet men hem in lomp en op klompen loopen, hij de man, die zijn 35 jaar lang aan de opvoeding en het onderwijs der jeugd in zijne gemeente opofferde.

De Moffan zijn daar oorzaak van; ja, maar het zou een schande zijn voor ons Belgisch Staatsbestuur, moest dien toestand, bij deze dure tijden, nog langer voortgaan.

Ik besluit: de duurtetoelag moest aanzienlijk verhoogd worden en terugwerkende kracht nemen tot 1 Januari 1915, zoodat dit voor de in dienst zijnde onderwijzers geschiedt.

Zullen deze laatste nu eens lans breken ten voordeele hunner kameraden met dewelke zij lief en leed gedeeld hebben?

Zullen onze Limburgsche III. Senators en Volksvertegenwoordigers in de bres springen bij den Heer Minister, ten voordeele dezer zoo miskende klas van oud-beambten? Wij hopen het!

EEN OUD-ONDERWIJZER.

Uit het dagboek van eenen Ouden Tongenaar.

Aanland van den eersten Duitschen vlieger in België tijdens den oorlog. — Wij zijn den 15 Aug. 1914. op de Romeinse Katzj, nabij de gemeente Koninxheim. Het is stikkend warm en langzaam valt den avond, gelijk wij ook langzaam het Deutsche rijk zullen zien vallen.

Geheel het veld, tot aan Lauw, is propensvol van Duitsche soldaten, ondanks den rijken oogst die daar nog staat te groeien. Men maait, men vernielt, men licht en jubelt; want voor wilden is oorlog... feest; men kan plunderen, doden en in brand steken.

Waar het niet de ernst der omstandigheden het onheil dat ons ongelukkig België dreigt, men zou gedacht hebben een tafereel uit een... vroegere kermis voor oogen te hebben. Hier hoort men zingen: 't zijn eenstemmige koren, die, ofschoon door barbaars gezongen, niet zonder schoonheid zijn. Daar staat op een tafeltje een domino te prediken. Verder leert men fransen, bij middel van brochuren, uitsluitend voor den oorlog vervaardigd, en behelzende woorden en volzinnen die dagelijks gebruikt kunnen worden. Wij hoorden daar, onder andere: *Il me faut la plus belle chambre*. Wij moeten de schoonste kamer hebben. *C'est une belle chambre? Ce laudis?* Dat een schoone kamer? Zulke nest!

Verder nog is men in volle veld aan 't scheren. Wij zien ook nog eenen officier op een tafeltje staan, terwijl hij met banden den arm omwindt van eenen soldaat, die enkel gekleed is met zijne broek, en die eenen gekwetste verbeeld.

Eensklaps weerklakt als een weer-galm die zich duizendvoudig vermenigvuldigt in het open veld.

Ein Taube! Erste Taube!

En men hoort 't geraas van een vliegmachine, dat langzaam komt aangevlogen, en vervolgens — gelijk een koninklijk arend die zweeft — begint rond te draaien.

De soldaten staan op 't veld en hebben stroo in brand gestoken, waarvan de rook in dikke walmen ten hemel stijgt.

De cirkels die de vlieger beschrijft worden steeds kleiner, men hoort geen geruisch meer van den motor, die is stil gelegd. Langzaam daalt de Taube. Het onderste gedeelte is gevuld in licht blauwe kleur. Onder ieder vleugel staat een zwart kruis, en daar achter leest men in fransche taal, in hoofdletters: PORTE-BONHEUR.

Toen de vlieger boven het veld verscheen staken soldaten bussels stroo in brand; anderen deden vuurpijlen in de lucht opstijgen.

De vogel raakt den grond nevens de haag — langs den kant van Tongeren (Romeinse Katzj) — van een weide met canadaboomen beplant en toebehoorende aan M. Jos. Scheepers-Mulleners, van Tongeren. Hij loopt een weinig door op gummi raderen, en wordt tegen gehouden door de Duitsche soldaten.

Uit het vliegmachine stappen twee personen: een lang, magar man, van 25-jarigen ouderdom, met grijs kostuum; hij draagt den witte armband van het Rode Kruis. De andere is een klein, zwart ventje, rond de 20 jaren oud, met zwarte knieval, en gekleed met een zwart lederen kostuum. Hij vraagt in zuivere, hollandsche taal: « Waar is hier een glas melk te krijgen? »

Zij gaan langzaam de Romeinse Katzj op in de richting van Tongeren. Plotselings roept de lange magere officier:

« Schunaster! Schunaster! Da ist melk! »

Zij doorkruisen vervolgens het veld in de richting van den Kruissteenweg en trekken regelrecht het huis binnen van M. Bonaventure Lox, op dezen steenweg gelegen.

Is het niet een bittere spotternij van het lot dat het eerste Duitsch vliegtuig dat in België nederdaalt, den naam draagt van: PORTE-BONHEUR.

ONDERWIJZERSBELANGEN. — Verslag van de algemeene vergadering van den Kantonale Onderwijzersbond van Tongeren, gehouden op Dinsdag 16 Jan., onder voorzitterschap van den Heer Langenaeken, hoofdonderwijzer te Linderen.

De vergadering is van gevoelen dat het tweede punt der dagorde — duurtetoelag — de meeste aandacht verdient. Dit is zelfs de enige zaak die in het huidige oogenblik op den voorgrond moet treden. Een overlast van vragen en een opeenhoping van moeilijkheden zijn, op het tijdstip dat er in ons land zoveel zaken te regelen zijn, niet alleen ongewenscht, maar zouden wellicht oorzaak worden van vertraging tot het bekomen van het meest noodzakelijke: een voldoende, een bevestigende duurtetoelag.

De redens, door het onderwijzerskorps bijgebracht, om het erlangen van een duurtetoelag te staven, behoeven hier niet meer aangehaald.

Het Staatsbestuur zal ook wel willen de toewijding en opoffering, waarmee de onderwijzers zich gedurende de vier oorlogsjaren van hunne lastige taak gekweten hebben, naar waarde schatten en hun eene gepaste tegemoetkoming verlenen, om aan de herde levensvoorwaarden van deze dure tijden het hoofd te kunnen bieden.

Er zijn wel is waar onderwijzers die eene aanvullende toelage bekomen hebben van de gemeente, maar dan enkel voor een of tweeder laatste oorlogsjaren. Maar van den anderen kant, hoeveel gemeentebesturen zijn er niet, die een onvoldoende, laat ons zeggen een onbeduidende, nietswaardige duurtetoelag verleenden? En is het een schande dat aan verschillende gemeentebesturen het verwijt moet gedaan worden, dat zij zich om het lot van hunnen onderwijzer niet het minst bekommerd hebben of erger nog dat zij vlakaf weigerden hun doorrecht betamelijke vergoeding van levensduur te steunen. De vergadering drukt daarom den wensch uit;

« Aan de gemeentelijke, aangenomen en vrije onderwijzers, alsmede aan de tusschenliggende onderwijzers, wordt de zelfde duurtetoelag toegekend, die zal verleend worden aan de Staatsambtenaren, met terugwerkende kracht tot denzenden datum, als gelden zal voor gemeentelijke ambtenaren. »

De andere punten van de dagorde zullen het onderwerp uitmaken van de bespreking eener volgende vergadering.

Wegens plaatsgebrek kon dit verslag — verleden zaterdag niet verschijnen.

Gemengde berichten.

Onze veestapel.

Het Ministerie van Landbouw heeft als proefameing 450 stuks vee van het ras « Dairy Shorthorn » in Engeland, aangekocht om in België ingevoerd te worden.

Deze eerste groep is gedeeltelijk samengesteld uit volle varzen en melkkoeien, die ongeveer 700 tot 800 gallons melk per jaar opbrengen (de galten is gelijk aan 4 1/2 liters). Deze melk heeft een groter vetgehalte dan de onzer inlandsche koeien en vooral dan de melk der hollandsche koeien.

Integaal dat die proefameing ten volle

voldoening geeft, zijn er van nu af afgevaardigden belast de mogelijkheid te onderzoeken in België een aanzienlijk getal dieren van dit ras in te voeren.

Peerden voor België.

Onze regering heeft ingezien dat het dringend noodig is België terug te voorzien van paarden. Bovendien de wekelijksche aankomst van paarden uit Engeland, zullen er binnen kort ook nog 25.000 paarden uit Canada aankomen.

Belangrijke aanhoudingen.

Talrijke diefstallen in de bevoorradingsstations van het Belgisch leger. — Sedert eenigen tijd hadden er belangrijke diefstallen plaats in de bevoorradingsstations van het Belgische leger. In het station te Haren werd twee dagen geleden ca. 5000 frank gestolen ter waarde van 50.000 frank. Uit het onderzoek bleek, dat de diefstal gepleegd werd door weglappers uit het Belgisch leger. Deze waren in verstandhouding met soldaten, die met den bewakingsdienst belast waren, en konden dus ongestoord hun werk verrichten. De gestolen waar werd verkocht en ten slotte werd ze op karretjes in de stad aan den man gebracht.

Zondag gingen de officieren van de rechterlijke politie, de heer Kellier, en zijne agenten Vriens en Detrez op zoek en vonden drie mannen en een vrouw aan op het oogenblik dat zij gestolen waar openbaar verkochten. Het vieraal werd naar het politiebureau aan de Kolenmarkt gebracht, en ter beschikking van het Parket gesteld. Er werd voor duizenden frank waar in beslag genomen. De deserteurs werden door de politie te Vilvoorde aangehouden; zij zijn ter beschikking van de militaire overheid gesteld.

Vrouwelijke spionnen.

Drie honderd gesneuvelden. — Uit Leuven wordt gemeld dat twee vrouwen aangehouden zijn, die naar het schijnt, in September 1914 een ellendige verradersrol gespeeld hebben. Zij zouden er schuld aan hebben, dat een Belgisch kantonnement bij de brug te Rotselaar den 12 September 1914 overrompeld werd, zoodat bij de 300 Belgische soldaten bij dat feit den dood vonden.

Het volgende wordt verhaald: De twee bedoelde vrouwen waren rond den middag per fiets aan genoemde brug aangekomen; de overgang over de brug werd hun verboden, maar men liet ze terugkeeren.

Kort daarna werd de kantonneering duchtig beschoten.

Men had de zekerheid dat de twee vrouwen de Duitschers inlichtingen gegeven hadden.

De terugtocht over de Dillebrug was afgesneden door het vuur van Duitsche infanterie en de Belgen moesten in de richting van Werchter vluchten; op die vlucht vielen er velen.

De gemeente Rotselaar moest een kerkhof maken, om er de doden te begraven ten getal van 268.

De woede tegen de twee vrouwen, die in den geest van allen aan bedoelde misdaad schuldig waren, was zeer groot bij het volk.

Zij hadden de streek vertaten, maar de dienst der openbare veiligheid heeft ze ontdekt; de eene zat te Schaarbeek, de andere te St-Joost ten Oude.

Beide verdachten werden te Leuven in de gevangenis opgesloten. Zij zijn ter beschikking van den onderzoeksrichter, heer Simon, gesteld.

Beauraing.

In 1914 had een pastoor in 'n omstreken van Beauraing, Duitsche eilanden te logeren, die ieder oogenblik met bijbelspreken kwamen aansloepen. Dit vervelde de pastoor niet weinig, maar hij verdroeg geduldig zijn leed... in afwachting van een gunstig oogenblik voor 'n onschuldige wraak. Zeker den dag zat de pastoor met zijn zevrige gasten in den tuin. Plotseling kwam er een varken aangerend, dat uit zijn kot was ontsnapt, en wierp in zijn woeste vaart de tafel omver. Men lachte over het « incident ». Om den pastoor voor het lapje te houden, vroeg een der officieren:

« Wel, Heer Pfarrer, zoudt ge niet een kleine aanbidding uit den Bijbel kunnen doen, in betrekking tot dit voorval? »

« Waarom niet? Ik heb het kalme antwoord: Ziehier: « En... hij kwam terug tusschen de zijnen, en zij erkenden hem niet !!! »

Petegem bij Deinze.

Gevolgen van het bombardement. — Sinds eenige dagen heerschte te Petegem een buitengewoon sterfte onder de geiten, konijnen en kippen. Een onderzoek werd ingesteld en bracht aan het licht dat de rapen, de beetwortelen, het hooi en het gras, waarmede men de huisdieren voedert, diermate verzaagd zijn met stikgas, dat zij voor de dieren groot gevaar opvoeren.

Duitsche smokkelaars in België.

Onlangs hebben wij medegedeeld dat er een afdeling Duitsche spoorwegsoldaten naar België gestuurd is, en zulks in uitvoering van een voorwaarde van de wapenstilstand; deze soldaten moesten in België de Duitsche wagons vervoeren, die op ons spoorstelsel staan, en ze